

XXI. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

4. veljače 2016.

četvrti (IV.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pazljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu te na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pazljivo pročitati.
5. Treba pazljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)

2. _____
(član Školskoga povjerenstva)

3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

1. Prepiši pisanim slovima, prema pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova, dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

U 19. st. živio je _____ . Njegov je dvorac
HRVATSKI BAN JOSIP GROF JELAČIĆ BUŽIMSKI
_____. Dvorac se nalazi u _____
NOVI DVORI JELAČIĆEVI HRVATSKOM
_____. Godine 1859. Jelačić je na livadi sagradio _____
ZAGORJU NEOGOTIČKU
_____. Nekadašnja žitnica uređena je kao galerija,
KAPELICU SVETOGA JOSIPA
a danas je to _____.
MUZEJ MATIJA SKURJENI

5	
---	--

2. U sljedećim rečenicama napiši slovo č ili ć na prazne crte u riječima.

Pomi__u__i svoje čete prema Beču, ban je razmišljao o ljudskoj dobroti i o životnoj nesreći.
Zaključio je da je čovjek gola__i da se svijet naj__eš__e kreće zbog nesebi__nosti.

4	
---	--

3. Odgovore napiši na prazne crte.

Odredi padeže podcrtanim riječima.

I dok su drugi Kristu bili stijena, _____
imena takvih, takvih i ramena, _____
on je bio nježan, djetinjaste čudi, _____
i kužio je Isusa ko žena. _____

(Ivan Slamnig, *Evangelisti*)

4	
---	--

13	
----	--

4. U sljedećim rečenicama napiši *ije, je* ili *e* na prazne crte u riječima.

Priče su c__njenije što ih više čitamo. M__šajući u šalici čaj, uz čitanje razmišljam o
bl__skovima i sv__tlucanju pahulja.

4	
---	--

5. Odgovore napiši na prazne crte.

Odredi vrstu podcrtanim riječima.

Ko čist anđeo s rajske mi se uze _____

Sad Nje duša u Tvom kipu vraća, _____

Da ju ljubim opeta bez suze. _____

(Stanko Vraz, *Otkud modre oči?*)

4	
---	--

6. Odgovore napiši na prazne crte.

Odredi devet nepunoznačnica u sljedećim rečenicama.

Khm... izusti Vladek značajno klimajući glavom. Kao onaj divni korak Alide Valli prema
drvoredu zasutom lišćem, u jednom od najljepših filmova svih vremena – *Treći čovjek* – a
Joseph Cotten imao je toliko vremena da pripali cigaretu. Ja ne pušim pa krenuh ubrzanim
korakom kući. (prema: Dubravko Jelačić Bužimski, *Nezaboravne priče iz kavane Corso*)

3	
---	--

11	
----	--

7. Odgovore napiši na odgovarajuće mjesto u tablicu.

Odredi glagolske kategorije vremena ili načina podcrtanim riječima.

Kaži, tvoj simbol političke vjere, koji je? Ja bih rekao: suvišno. Življah za dom, za Hrvatsku. A ću li ti što ino, neka ti! (prema: Ivan Mažuranić, *Vjerujem u Hrvatsku, u njezinu prošlost, u njezinu sadašnjost i... u njezinu budućnost*, 13. prosinca 1886.)

kaži	
je	
bih rekao	
življah	
ću	

5	
---	--

8. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

U kojoj od navedenih sintagma podcrtani leksem ima denotativno značenje?

- A) puste želje
- B) puste brige
- C) puste ulice
- D) puste priče

1	
---	--

9. Odgovor napiši na pripadajuću crtu.

O kojoj je vrsti bliskoznačnica riječ u podcrtanome novinskom naslovu Novac, penezi i šoldi?

1	
---	--

7	
---	--

10. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi istoznačnice sljedećim leksemima.

strofa _____

vers _____

rima _____

poezija _____

4	
---	--

11. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Zamijeni podcrtane posuđenice u sljedećoj rečenici hrvatskim istoznačnicama.

Među članovima opozicije jedan je čovjek sumnjive reputacije neprekidno iznosio svoje opservacije.

opozicije _____

reputacije _____

opservacije _____

3	
---	--

12. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Navedi po jedan primarni (raznokorijenski) antonim svakomu leksemu.

štedljivost – _____

hrabrost – _____

istinit – _____

3	
---	--

10	
----	--

13. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi kanonski oblik i leksički sadržaj podcrtanoga jezičnog znaka.

Cijev je pukla na mjestu vara.

kanonski oblik _____

leksički sadržaj _____

2	
---	--

14. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

U kojim je padežima jednine vidljiva gramatička homonimija u sklonidbi imenice vrelo?

A) u nominativu i genitivu

B) u genitivu i akuzativu

C) u dativu i lokativu

D) u vokativu i instrumentalu

1	
---	--

15. Odgovore napiši na prazne crte.

Odredi značenje podcrtanim riječima u sljedećim rečenicama.

Svemir je počelo.

Počelo je kretanje u svemiru.

Kúpio je luk.

Kùpio je luk.

Sjènica je bila jedva vidljiva.

Sjènica se nije vidjela.

3	
---	--

6	
---	--

16. Odgovor napiši na pripadajuću crtu.

Navedi hiperonim kohiponimima *dama, domino, mlin i šah*.

Hiperonim: _____

1	
---	--

17. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi vrstu podcrtanih antonima prema usvojenosti.

Misliš: usred jave procvjetao san! (Antun Gustav Matoš, *Maćuhica*)

Samo što ljubav ne ide u vino, nego ravno u ocat. (Ivan Slamnig)

java – san _____

vino – ocat _____

2	
---	--

18. Odgovor napiši na pripadajuću crtu.

Odredi podcrtane antonime prema naravi (prirodi) značenjske opreke.

Svatko se spremao potpisati peticiju, a nije ju potpisao nitko.

1	
---	--

19. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi vrstu prenesenoga značenja podcrtanih leksema u sljedećim rečenicama.

Potražite objašnjenje u Klaiću. _____

Duša je zublja u dnu noći. _____

On je prvo pero naše književnosti. _____

Obratite se nadležnomu tijelu lokalne samouprave. _____

4	
---	--

8	
---	--

20. Odgovor napiši na pripadajuću crtu.

Koje se stilsko izražajno sredstvo javlja u sljedećim stihovima?

...ja sanjam još o cvijetu i sonetu (...) / I o **ljepoti** naše svijetle **bijede**.

(Tin Ujević, *Zvijezde u visini*)

1	
---	--

21. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi arhaizam i historizam u sljedećoj rečenici.

U pjesmi Tina Ujevića *Oproštaj*, napisanoj jezikom splitskoga začinjavca Marulića, kamen spoticanja bila je riječ korugva u završnom stihu.

arhaizam _____ historizam _____

2	
---	--

22. Odgovor napiši na pripadajuću crtu.

Kojoj skupini leksema leksika na prijelazu pripada podcrtana riječ u sljedećoj rečenici?

Nabijem krokse na noge bose.

1	
---	--

23. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi vrstu podcrtanih posuđenica prema jeziku davaocu.

Skinuvši šminku s lica, uzela je časopis o džezu.

šminka _____

časopis _____

džez _____

3	
---	--

7	
---	--

24. Odgovore napiši na odgovarajuće mjesto u tablici.

Odredi u sljedećim rečenicama internacionalizam, eponim i prevedenicu.

– Kakva tipično „ruska” dostojevština! Što me se tiče David? Ja hoću svoju kožu braniti svim sredstvima! Ja pozivam na teror! – zaviče don Fernando gledajući polusvijet *Dajdama*. (prema: Ranko Marinković, *Kiklop*)

internacionalizam	
eponim	
prevedenica	

3	
---	--

25. Odgovor napiši na pripadajuću crtu.

Odredi podcrtani leksem prema vremenskoj raslojenosti.

Želite li svojemu prijenosniku osigurati dulji život, posjetite naše internetske stranice i pogledajte ponudu.

1	
---	--

26. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Koje je norma narušena u sljedećim rečenicama?

Koje je fele ova jabuka? _____

Glavni lik u romanu se zvao Melkior. _____

2	
---	--

6	
---	--

27. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi vrstu podcrtanih toponima.

Odozdo rijeka Glibuša a odozgo klisure zarobile malu varoš Čardake na strmu obronku.

Marčinkova glavica, uru od Čardaka, po dnu je obrasla starim vinogradima, a po vrhu mladom šumom. (Dinko Šimunović, *Duga*)

Glibuša _____

Čardaci _____

Marčinkova glavica _____

3	
---	--

28. Odgovore napiši na odgovarajuće mjesto u tablici.

Odredi etnike i ktetike, u muškom rodu jednine, sljedećih toponima.

	etnik, muški rod jednine
Vinkovci	
Hvar	

	ktetik, muški rod jednine
Rijeka	
Rab	

4	
---	--

29. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi dva tvorbeni dijalektizma u sljedećoj rečenici.

Dragi gosponček, vaš tatek je bil Furlan, v luknjicu se skril.

1	
---	--

8	
---	--

30. Odgovor napiši na pripadajuću crtu.

Kojoj vrsti dijalektizama pripada podcrtana riječ?

Sve što ljudi traže od života malo je mora za picigin, espresso i mobilni telefon.

1	
---	--

31. Prepiši tekst na pripadajuće crte tako da podcrtane kolokvijalizme zamijeniš leksemima hrvatskoga standardnog jezika.

Kuiš, njen stari ti je neki funkcioner, a ona je upisana na faks preko veze.

Došla je žicati cigarete, bez spike, zvala je frendicu i, fakat, ova je došla!

2	
---	--

32. Zaokruži točan odgovor.

Koje od navedenih osobnih imena pripada, prema podrijetlu, kršćanskomu sloju?

A) Borna

B) Stjepan

C) Olga

D) Helena

1	
---	--

4	
---	--